

Araştırma Makalesi/Research Article

İlkokul Sosyal Bilgiler Dersinde Ters Yüz Öğrenme Modelinin Öğrencilerin Finansal Tutumlarına ve Bilgi Düzeylerine Etkisi*The Effect of a Flipped Learning Model on Students' Financial Attitudes and Knowledge Levels in Primary School Social Studies*Soner ALADAĞ¹ & Gamze KAYA²

Geliş/Received:22.08.2022

Kabul/Accepted:07.11.2022

Öz

Bu araştırmada, ilkokul sosyal bilgiler dersinde ters yüz öğrenme modelinin, öğrencilerin finansal tutumlarına ve bilgi düzeylerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nicel yöntemler araştırması olarak tasarlanmış olup öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, uygun örnekleme yöntemi ile belirlenen devlet okulunda 4. sınıfta öğrenim gören 45 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kılcan ve Ergür (2019) tarafından geliştirilen "Finansal Tutum Ölçeği" ve araştırmacı tarafından geliştirilen "Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada ölçekler deney ve kontrol grubundaki öğrencilere öntest olarak uygulanmıştır. Öntest sonrasında deney grubunda sosyal bilgiler dersi, ters yüz öğrenme modeline uygun olarak hazırlanan ders planları ile araştırmacı tarafından yürütülürken, kontrol grubunda Sosyal Bilgiler dersi sınıf öğretmeni tarafından var olan normal sürece göre yürütülmüştür. 5 haftalık uygulama sürecinin sonunda deney ve kontrol gruplarına sontest uygulanmıştır. Araştırmada toplanan verilerin analizinde ise karışık ölçümler için iki faktörlü ANOVA kullanılmıştır. Araştırmaya ilişkin bulgular incelendiğinde, ters yüz öğrenme modelinin, finansal tutum ve bilgi düzeyini artırmada, var olan sürece göre işlenen Sosyal Bilgiler dersinden daha başarılı olduğu, deney grubu öğrencilerinin finansal tutum ve bilgi düzeylerinin, kontrol grubundaki öğrencilerin finansal tutum ve bilgi düzeylerine göre daha fazla arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, ters yüz öğrenme modeli, finansal tutum, finansal bilgi

Abstract

In this study, it was aimed to examine in primary school Social Studies the effect of financial attitudes and knowledge levels by flipped learning model on the students in primary course. The research was designed as a quantitative method and used a quasi-experimental design with a control group with pretest-posttest. The study group for the research consists of 45 students studying in the 4th grade at the public school, as determined by the convenient sampling method. In the research, "Financial Attitude Scale" and "Financial Literacy Knowledge Level" developed by Kılcan and Ergür (2019) were used as data collection tools and the scales were applied to the students in the experimental and control groups as a pre-test. Following the pretest, the researcher taught the Social Studies course in the experimental group using lesson plans prepared in accordance with the flipped learning model, while the teacher taught the Social Studies course in the control group using the normal classroom process. At the end of the 5-week implementation period, the posttest was applied to the experimental and control groups. In the analysis of the data collected in the study, two-factor ANOVA was used for mixed measurements. Finally, the results were compared between

¹ Sorumlu Yazar/Corresponding Author, Doç. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye, soneraladag@yahoo.com ORCID ID: 0000-0002-8665-785X

²Yüksek lisans öğrencisi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Eğitimi Bölümü, Aydın, Türkiye, gamzekaya.1117@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-5417-1863

the control and experimental groups. As a result, the flipped learning model was more successful in the experimental group for increasing the level of financial attitude and knowledge compared with the control group.

Keywords: *Social studies, flipped learning model, financial attitude, financial knowledge*

1. GİRİŞ

Toplumun her kesimini ilgilendiren ve her geçen gün önemi biraz daha artan finansal okuryazarlık, bireylere erken yaşlarda verilmesi gereken bir eğitim olmakla beraber temel eğitimde kazandırılması amaçlanan bir beceri olarak da karşımıza çıkmaktadır (Alkaya & Yağlı, 2015; Güvenç, 2017). Çocukların ileriye dönük aldıkları kararlarda daha bilinçli davranışlarda bulunmasına yardımcı olan finansal okuryazarlık, çocukların gelecek ile ilgili güven duygusunun ve sorumluluk alma bilincinin gelişmesinde destekleyici olduğu düşünülmektedir (Kakilli Acaravcı & Bediroğlu, 2019).

Finansal okuryazarlık, bireyin parayı kullanırken bilinçli kararlar alabilme ve etkili biçimde yönetebilme becerisi olarak tanımlanmaktadır (Hung vd., 2009). Finansal okuryazar bir bireyden beklenen davranışlar, temel düzeyde finansal bilgiye sahip olmak ve bu bilgiyi kullanmak, finansal bilgi ve becerilere diğer bireylere aktarabilecek kadar hâkim olmak, günlük hayatta karşılaşılan finansal problemleri çözebilmek, para yönetimi ile kısa ve uzun vadeli planlar yapabilmek, istek ve ihtiyaçları göz önünde bulundurarak bütçe oluşturabilmek şeklinde ifade edilmektedir (Er vd., 2014; Satoğlu, 2014; Yardımcıoğlu & Yörük, 2016). Finansal okuryazarlık becerisinin erken yaşlarda kazandırılması, çocukların gelecekte üretici, tüketici ve daha birçok rolde bulunarak, ekonomi alanında donanımlı bir vatandaş olması için gereklilik arz etmektedir (Akhan, 2013). Bireyi ve bireyin çevresi ile etkileşimlerini konu alan ve etkili vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan Sosyal Bilgiler dersi, 2018 yılında Sosyal Bilgiler Öğretim Programına dahil edilen finansal okuryazarlık becerisini öğrencilere kazandırılması amaçlanan bir alan olarak görmektedir Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018; Yalçınkaya & Er, 2019). Çelik (1994), eğitimin bir şekillendirme süreci olduğunu belirtmektedir. Bu doğrultuda toplum, yetiştirdiği bireylerin nitelikli eğitimler almasına önem vermekte ve bilgi seviyesi yüksek, donanımlı vatandaşlar yetiştirmeyi hedeflemektedir. Zarrillo (2008), Sosyal Bilgiler dersinin zamanla sınırlandırılmasının mümkün olmadığını vurgulayarak, bireylerin geçmişteki, bugündeki ve gelecekteki yaşantılar ile ilgili bilgi sahibi olmasına imkân veren ve merkezinde insan olan bir çalışma alanı olduğunu belirtmektedir.

Sosyal Bilgiler, bireye toplumu ve sosyal hayatı tanıtan, bireye toplumsal bilinç kazandıran ve bireyin kendisine ve çevresine yönelik sahip olduğu sorumluluk duygusunu geliştiren bir ders olarak görülmektedir (Karasu-Avcı & İbret, 2018). Ayrıca Ünlüer (2021) tarafından Sosyal Bilgiler dersi, kazandırılmak istenen bilgi, beceri ve değerler ile toplum için etkin vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan önemli bir ders olarak ifade edilmektedir. Dolayısıyla temel eğitimde verilen bu ders kapsamında çocukların, çağın ve toplumun gereksinimlerini karşılayacak bilgi ve becerileri kazanması, sahip olduğu bilgiyi etkili ve aktif bir şekilde kullanması amaçlanmaktadır. Sosyal Bilgiler dersine yönelik öğrenci tutumlarının incelendiği araştırmalarda, öğrencilere göre dersin öğrenmesi zor konular içermesi sebebiyle konulara ilişkin bilgileri ezberlemek durumunda kaldıkları belirtilmektedir (Alkıs & Gulec, 2006). Ders anlatım sürecinde öğretmenin aktif, öğrencinin arka planda olduğu öğretim sürecinde, öğrencilerin derse karşı tutumlarının olumsuz olduğu ve dersi sıkıcı olarak ifade ettikleri görülmektedir (Zhao & Hoge, 2005). Aynı zamanda araştırmacılar, teknolojik araçları aktif olarak

kullanan öğrencilerin, eğitsel amaçlar için teknolojilerden yeterince yararlanamadıkları ve bu noktada öğretmenlerin rehberliğine ihtiyaç duyduklarını belirtmektedir (Thompston, 2013; Aktaran: Şahin, 2020).

Öğrenme, teknolojik araçlar aracılığıyla okul sınırlarını aşmaktadır (Şahin, 2020). Günümüzde öğrenme ve öğretme sürecini zenginleştirmek ve öğrencilerin daha aktif ve etkili biçimde öğrenmelerini sağlamak amacıyla Powtoon, Canva, Kahoot ve Edpuzzle gibi Web 2.0 araçlarının kullanımı yaygınlaşmıştır. Web 2.0 terimi ilk olarak Tim O'Reilly tarafından 2005'te kullanılmaya başlanmıştır (Yalman & Başaran, 2018). Web 2.0 araçlarının birçok tanımı bulunmasıyla birlikte en genel tanımını McLoughlin ve Lee (2007), internet üzerinde kullanıcıların sadece tüketici konumunda olmadan içerik geliştirmesine de imkân sağlayan, aralarında iş birliği yapmasını destekleyen, bilgi ve fikirlerin paylaşımını vurgulayan bir web platformu olarak yapmaktadır. Çelik (2020), Web 2.0 araçlarının, zamana ve mekâna bağlı kalınmayan öğrenme ortamlarında öğrencilerin etkileşimli öğrenmesine fırsat sunduğundan bahsetmektedir. Bütün derslerde kolaylıkla kullanılabilen bu araçlar, öğrencinin öğrenme sürecinde aktif olmasına imkân sağlamaktadır. Öğretmenin Web 2.0 araçlarını kullanarak hazırlayacağı eğitsel içeriğin, öğrenmeyi daha etkili hale getireceği ve öğrenmenin kalıcılığı olmasına fayda sağlayabileceği düşünülmektedir (Avcı & Atik, 2020).

Yaşam boyu öğrenme ile öğrencilerin kendi öğrenme sorumluluklarını almalarını gerekli gören anlayışın yaygınlaşmasıyla birlikte ücretsiz öğrenme ortamlarının sayısı artmaktadır. Aynı zamanda daha nitelikli bir öğrenim süreci için çeşitli araç gereçler ve öğretim modelleri de geliştirilmektedir. Bunlardan biri de ters yüz öğrenme modelidir. Öğrenmede teknolojiyi aktif kılan ters yüz öğrenme modeli, öğrencilerin evde ve okulda öğrenme sürecine aktif katılmalarına ortam oluşturmaktadır. Harmanlanmış öğrenme içerisinde bulunan ters yüz öğrenme modeli, teknolojinin ilerlemesi ve günümüzde yaşanan pandemi ile güncel bir eğitim anlayışı olarak karşımıza çıkmaktadır. Ters yüz öğrenme modeli, uluslararası literatürde "*flipped learning*" ve "*flipped classroom*" (Bergman & Sams, 2012) olarak adlandırılmasına karşın, Türkiye'deki alan yazında çevrilmiş öğrenme (Topalak, 2016), dönüştürülmüş sınıf (Yıldız vd., 2017), ters yüz sınıf (Aydın, 2016; Çukurbaşı, 2016), ters çevrilmiş sınıf (Şenel, 2017), evde ders okulda ödev (Demiralay & Karataş, 2014), tersine sınıf (Boyras, 2014) ve ters yüz öğrenme (Görü Doğan, 2015) gibi farklı şekillerde adlandırılmaktadır. Araştırmacılar tarafından yapılan isimlendirmeler farklı olsa da öğrenme modeline ilişkin tanımlar ortak özellikler taşımaktadır. Ters yüz öğrenme ile ilgili tanımlar incelendiğinde Bergman ve Sams (2012), var olan yöntemlerde öğrencilerin evde yaptıkları ödevleri sınıfta, sınıfta gerçekleştirilen öğrenme etkinliklerinin ise evde yapılması olarak, November ve Mull (2012), öğrencilerin evde konular hakkında ilgili videolar izleyerek ve araştırmalar yaparak etkinliklere katılmaları ve derse hazırlıklı gelmeleri olarak tanımlamaktadır. Türkiye'de de Demiralay ve Karataş (2014) tarafından yapılan tanımda ters yüz öğrenme modeli, geleneksel olarak sınıf içerisindeki etkinliklerin sınıf dışına, sınıf dışında gerçekleştirilen ev ödevi etkinliklerinin ise sınıf içine taşınması olarak tanımlanmaktadır. Ters yüz öğrenme, belli bir öğretime ilişkin öğrenme etkinliklerinin, öğrenme zamanının farklı bölümlerinde, çevrimiçi ortamlar dahil edilerek, sınıfta öğretmen gözetiminde, evde ise öğrenci sorumluluğunda gerçekleştirilmektedir (Nayci, 2017). Dolayısıyla ters yüz öğrenme ile ilgili öğrencinin kendi öğrenmesinde aktif olduğu ve sorumluluk alma becerisinin gelişmesinde yardımcı olduğu söylenebilir.

Ters yüz öğrenme modeli ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, öğrencilerin öğrenmeye yönelik teknoloji kullanımının arttığı, akademik bilgi seviyelerinin yükseldiği ve ilgili derse yönelik tutumlarında ve motivasyonlarında olumlu yansımalar olduğu görülmektedir (Batdı, 2014; Güç, 2017; Jamaludin & Osman 2014; Kong, 2014; Önderöz-Gündoğan, 2021; Özüdoğru & Çakır, 2020; Turan & Göktaş, 2015; Ünlütürk, 2022; Wiginton, 2013; Winter, 2018).

Ters yüz öğrenme modeli ile yürütülen derslerde, sınıfta yapılacak faaliyetler ve etkinlikler için dersten önce öğrenciler hazırlanmaktadır. Dolayısıyla öğretmenler ders zamanında daha fazla etkinlik yapabilmektedir. Yoğun konu içeriğine sahip olan ve öğrencilerin olumsuz tutum geliştirdiği Sosyal Bilgiler dersinde ters yüz öğrenme modelinin uygulanması, dersin eğlenceli ve teknolojiyle iç içe olmasını sağlayarak, derse yönelik tutumları değiştireceği, öğrenci motivasyonunu artıracak ve öğrencilerin akademik bilgi seviyesinin yükselteceği düşünülmektedir.

Ters yüz öğrenme modelinin Sosyal Bilgiler dersinde kullanılması ile ilgili yapılan araştırmalarda, Sosyal bilgiler dersi ezbere dayalı ve sıkıcı olmaktan çıkarılarak öğrencilerin bilgi düzeyini artıran, daha verimli ve eğlenceli bir ders olarak öğrencilerde uzun vadeli olumlu tutumlar oluşturduğu, aynı zamanda öğrencilerin teknolojiyi eğitimsel bir araç olarak kullandığı araştırmacılar tarafından ortaya çıkarılmıştır (Bursa, 2019; Dursunlar, 2018; Erdoğan & Akbaba, 2019; Karaman & Aladağ, 2019; Köse, 2011; Nayci, 2017; Saritepeci, 2012; Şahin, 2021; Şengün, 2021; Uzun, 2019; Yıldız, 2011).

Bireylerin gelir, gider, bütçe kontrolü, tasarruf gibi konularda bilgi edinmeleri, finansal konularda doğru ve etkili kararlar almaları finansal okuryazarlık bilgi düzeylerine bağlıdır (Seyhan, 2020). Sosyal Bilgiler dersi “Üretim, Tüketim ve Dağıtım” öğrenme alanında kazandırılmak istenen finansal okuryazarlık becerisi, öğrencilerin paralarını dikkatli kullanmaları, kumbara alışkanlığı edinmeleri, birikim yapmaları ve yeterli düzeyde tasarruf etmeleri için önemli görülmektedir.

Finansal okuryazarlık, her yaş grubunu içine alan ve her yaş grubu için önem arz eden bir kavramdır. Özellikle finansal okuryazarlık becerisinin küçük yaşlardan itibaren kazandırılması, çocukların geleceğe hazırlanırken daha bilinçli kararlar almalarına, güven ve sorumluluk duygularının gelişmesine fayda sağlamaktadır (APEC, 2014). Bu bağlamda ilkökul öğrencilerinin temel eğitimde finansal okuryazarlık becerisini kazanması ve finansal okuryazar olmaları önem taşımaktadır.

Bu araştırmada ilkökul Sosyal Bilgiler dersinde ters yüz öğrenme modeli kullanılarak öğrencilerin finansal tutumlarının ve finansal okuryazarlık bilgi düzeylerinin incelenmesi önemli görülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde özellikle ilkökul düzeyinde finansal okuryazarlık becerisine ilişkin az sayıda çalışma olduğu görülmekle beraber ters yüz öğrenme modelinin finansal tutuma ve bilgi düzeyine etkisi ile ilgili herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Bu araştırmada, ilkökul Sosyal Bilgiler dersinde ters yüz öğrenme modelinin, öğrencilerin finansal tutumlarına ve bilgi düzeylerine etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Deneysel ve kontrol grubunun “Finansal Tutum Ölçeği” öntest-sontest puanları arasındaki değişim istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. Deney ve kontrol grubunun “Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği” öntest-sontest puanları arasındaki değişim istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma modeli

İlkokul Sosyal Bilgiler dersinde ters yüz öğrenme modelinin öğrencilerin finansal tutumlarına ve bilgi düzeylerine etkisinin incelendiği bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel desenlerde, değişkenler arasındaki sebep-sonuç ilişkisini test etmek amaçlanmaktadır. Yarı deneysel desenlerde katılımcılar, gerçek deneysel desenden farklı olarak, gruplara rastlantısal olarak atanmazlar, gruplar çalışmadan önce belirlenir ve araştırmacı rastlantısal olarak deney ve kontrol gruplarına karar verir (Çetin vd., 2021).

Tablo 1. Araştırma Desen Tablosu

Gruplar	Sontest	Deneysel İşlem	Sontest
Deney Grubu	Finansal Tutum Ölçeği	Ters Yüz Öğrenme Modeli ile Yürütülen Sosyal Bilgiler Dersleri	Finansal Tutum Ölçeği
Kontrol Grubu	Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği	Var Olan Öğretim Süreci	Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği

2.2. Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Aydın ilinin Efeler ilçesinde bulunan ilkokullardan seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabılır örneklem ve gönüllülüğün esas alındığı uygun örnekleme yöntemi ile belirlenen bir devlet okulunda 4. sınıfta öğrenim gören, 24’ü deney 21’i kontrol grubu olmak üzere, 45 öğrenci oluşturmaktadır.

2.3. Veri toplama araçları

Araştırmada ilkokul öğrencilerinin finansal tutumlarını belirlemek amacıyla Kılcan ve Ergür (2019) tarafından geliştirilen "Finansal Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin finansal okuryazarlık bilgi düzeylerinin belirlenmesi için araştırmacı tarafından geliştirilen “Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği” kullanılmıştır.

2.3.1. Finansal tutum ölçeği

Araştırmada ilkokul öğrencilerinin finansal tutumlarına ilişkin verilerin toplanmasında Kılcan ve Ergür (2019) tarafından geliştirilen Finansal Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte, 29 madde ve “tutumlu, sıkılgan, savurgan, bilinçli, mutlu” olmak üzere 5 faktör bulunmaktadır. Ölçeğin derecelendirmesi “Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum” şeklinde 3’lü likert tipinden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin Cronbach’s Alpha iç güvenilirlik katsayı değeri .80 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 87, en düşük puan ise 29 olarak belirtilmiştir. Bu doğrultuda ölçekten alınan puanların yüksek olması katılımcıların finansal tutumlarının olumlu olmasını, puanların düşük olması ise katılımcıların finansal tutumlarının olumsuz olmasını göstermektedir.

2.3.2. Finansal okuryazarlık bilgi düzeyi ölçeği

İlkokul öğrencilerinin finansal okuryazarlık bilgi düzeylerini ölçmek amacı ile araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek, çoktan seçmeli 19 sorudan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan sorular, 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı kazanımları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Ölçeğe ilişkin yapılan literatür taramalar doğrultusunda 30 maddeden oluşan madde havuzu oluşturulmuştur. Alan uzmanları ve sınıf öğretmenleri tarafından alınan dönütler doğrultusunda 24 maddeden oluşan taslak form düzenlenerek SPSS 23 paket programında analiz edilmiştir. Analiz sonucunda 5 maddenin, madde test korelasyonlarının düşük çıkması sebebiyle, testten çıkarılmış ve ölçeğin KR-20 güvenilirlik katsayısı 0.845 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak araştırmada 19 maddeden oluşan nihai ölçek kullanılmıştır.

2.4. Uygulama süreci

Araştırmanın yürütüleceği okul uygun örnekleme yöntemi ile belirlendikten sonra deney ve kontrol grupları gönüllü olan öğretmenlerin sınıfları arasından seçilerek oluşturulmuştur. Uygulama sürecine geçilmeden önce deney ve kontrol gruplarına öntestler yapılmıştır. Kontrol grubunun Sosyal Bilgiler dersi ise sınıf öğretmeni tarafından var olan normal sürece göre devam etmiştir. Deney grubunda bulunan öğrencilere ise 5 haftalık süreçten bahsedilerek süreç hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Uygulama sürecinde deney grubuna araştırmacı tarafından ters yüz öğrenme modeline uygun olarak hazırlanan ders planları uygulanmış olup deney grubunda uygulama süreci araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Araştırmacı tarafından hazırlanan videolar ve araştırma konuları öğrencilere sınıf öğretmeni aracılığıyla dersten 6 gün önce iletilmiştir. Uygulama sürecinde deney grubunda bulunan öğrenciler, araştırmacı tarafından Edpuzzle üzerinden kendilerine iletilen ders videolarını izleyip sorular hazırlayarak, notlar alarak ve gerekli araştırmaları yaparak derse hazırlıklı gelmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan ders içi etkinlikler tamamlandıktan sonra ilgili kazanıma ilişkin ölçme ve değerlendirme etkinlikleri yapılarak ders sonlandırılmıştır. 5 haftalık uygulama sonunda deney ve kontrol gruplarına veri toplama araçları sontest olarak uygulanarak süreç tamamlanmıştır.

2.5. Verilerin analizi

Araştırmada veri toplama araçları ile elde edilen öntest ve sontest verileri, SPSS 23.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını tespit etmek için normallik testi yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma sahip olması sebebi ile öntest puanlarının analizinde parametrik testlerden “İlişkisiz Örneklemeler T-Testi” kullanılmıştır. Verilerin analizinde, istatistiksel modelin varsayımları karşılanarak, Karışık Ölçümler İçin İki Faktörlü ANOVA kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2020).

2.6. Etik Kurul Onayı

Bu araştırmanın kavramsal çerçevesinin hazırlanması, verilerin toplanması, verilerin analizi ve yorumlanması aşamalarının tamamında etik kurallara uygun hareket edilmiştir. Karşılaşılacak tüm etik ihlallerde ANKAD Dergisi Yayın Kurulunun hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır. Tüm sorumluluk yazarlara aittir. Bu çalışmanın ANKAD Dergisi dışında herhangi bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim. Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı

Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Araştırma için Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu’nun 14.10.2022 tarih ve 2022/16 sayılı toplantısında VIII numaralı kararı ile etik kurul izni alınmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, Sosyal Bilgiler dersinde ters yüz öğrenme modelinin, öğrencilerin finansal tutumlarına ve bilgi düzeylerine etkisine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin bağımlı değişkenler açısından denklik durumları incelenmiştir. Bu doğrultuda deney ve kontrol gruplarının öntest puanları karşılaştırılmıştır.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Grubu Finansal Tutum Ölçeği Öntest Normallik Dağılım Analizi Sonuçları

GRUPLAR	Shapiro-Wilk			Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
	Değer	sd	p		
Deney	,940	24	.166	-0,205	-0,626
Kontrol	,957	21	.461	0,43	-0,964

Normallik dağılım analizinde hesaplanan “p” değerinin .05’ten büyük olması, elde edilen puanların normal dağılımdan anlamlı farklılık göstermediği, dolayısıyla Tablo 2’de yer alan Finansal Tutum Ölçeği verilerinin normal dağıldığı söylenebilir (Can, 2020).

Tablo 3 Deney ve Kontrol Grubu Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği Öntest Normallik Dağılım Analizi Sonuçları

GRUPLAR	Shapiro-Wilk			Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
	Değer	sd	p		
Deney	,948	24	.251	0,145	-0,868
Kontrol	,952	21	.369	0,264	-0,721

Normallik dağılım analizinde hesaplanan “p” değerinin .05’ten büyük olması, elde edilen puanların normal dağılımdan anlamlı farklılık göstermediği, dolayısıyla Tablo 3’te yer alan Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği verilerinin normal dağıldığı söylenebilir (Can, 2020).

Deney ve kontrol grubuna ilişkin verilerin normal dağılıma sahip olması sebebi ile öntest puanlarının analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Araştırmada deney ve kontrol grubuna ait öntest puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığının belirlenmesinde “İlişkisiz Örneklem T-Testi” kullanılmıştır. Analizlerin tamamı .05 anlamlılık düzeyine göre değerlendirilmiştir (Can, 2020).

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubu Finansal Tutum Ölçeği Öntest Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları

GRUPLAR	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Deney	24	57,87	4,40	43	,221	,221
Kontrol	21	56,38	3,52			

Tablo 4 incelendiğinde, deney ve kontrol grubuna ilişkin Finansal Tutum Ölçeğine ilişkin “p” değerinin .05’ten büyük olması ile değerlerin anlamlı farklılık göstermediği, dolayısıyla deney ve kontrol grubuna ait puan ortalamalarının birbirine yakın değerler aldığı söylenebilir (Can, 2020).

Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubu Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği Öntest Puanlarının Karşılaştırılmasına Yönelik İlişkisiz Örneklem T-Testi Sonuçları

GRUPLAR	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Deney	24	8,79	2,93	43	1,174	,247
Kontrol	21	7,80	2,63			

Tablo 5 incelendiğinde, deney ve kontrol grubuna ilişkin Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeğine ilişkin “p” değerinin .05’ten büyük olması ile değerlerin anlamlı farklılık göstermediği, dolayısıyla deney ve kontrol grubuna ait puan ortalamalarının birbirine yakın değerler aldığı söylenebilir (Can, 2020).

3.1. Birinci alt probleme ilişkin bulgular

Deney ve kontrol grubunda yer alan 45 öğrencinin Finansal Tutum Ölçeği öntest-sontest puanlarının aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerleri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 6. Finansal Tutum Ölçeği Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

GRUPLAR	ÖNTEST			SONTEST		
	N	$\bar{X}$	S	N	$\bar{X}$	S
Deney	24	57,87	4,40	24	69,29	5,11
Kontrol	21	56,38	3,52	21	62,95	2,88

Tablo 6 incelendiğinde, ters yüz öğrenme modelinin uygulandığı Sosyal Bilgiler dersine katılan deney grubunun, deneysel işlem öncesi Finansal Tutum Ölçeği öntest puanlarının kontrol grubu ile yakın değerlere sahip olduğu görülmektedir. Deneysel işlem sonrasında ise deney grubunun Finansal Tutum Ölçeği sontest puan ortalamalarının, kontrol grubuna göre daha fazla arttığı görülmektedir.

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Finansal Tutum Ölçeği öntest-sontest puanlarına ilişkin toplanan verilerde, deney öncesine göre deney sonrasında ortaya çıkan değişimlerde anlamlı farklılık olup olmadığının belirlenmesine ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Finansal Tutum Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Denekler Arası	940.622	44			
Grup (Deney/Kontrol)	343.622	1	343.622	24.750	.000
Hata	597.000	43			
Denekler İçi	2809.956	45			
Ölçüm (Öntest-Sontest)	1812.001"	1	1812.001	89.922	.000
Grup*Ölçüm	131.467	1	131.467	6.524	.014
Hata	866.488	43	20.151		
Toplam	3750.578	87			

Tablo 7 incelendiğinde deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Finansal Tutum Ölçeğine ilişkin ortalama puanların anlamlı farklılık gösterdiği, yani iki farklı grupta yapılan tekrarlı ölçümlerde faktörlerin finansal tutum düzeyleri üzerindeki etkilerin anlamlı olduğu görülmektedir [$F_{1,43} = 131,467$; $p < 0,05$]

Deney grubunda yer alan öğrencilerin finansal tutumlarındaki artışın, kontrol grubunda yer alan öğrencilerin finansal tutumlarındaki artıştan anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak deney grubunda uygulanan ters yüz öğrenme modelinin, kontrol grubunda uygulanan var olan sürece göre daha etkili olduğu ve ters yüz öğrenme modelinin, öğrencilerin finansal tutumlarını artırmada daha etkili olduğu söylenebilir.

3.2. İkinci alt probleme ilişkin bulgular

Deney ve kontrol grubunda yer alan 45 öğrencinin Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği öntest-sontest puanlarının aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8 Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

GRUPLAR	ÖNTEST			SONTEST		
	N	$\bar{X}$	S	N	$\bar{X}$	S
Deney	24	8,79	2,93	24	15,70	2,11
Kontrol	21	7,80	2,63	21	10,80	3,18

Tablo 7 incelendiğinde, deneysel işlem öncesinde uygulanan Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeğine ilişkin deney grubu öntest puan ortalamasının ($\bar{X}=8,79$), kontrol grubu öntest puan ortalaması ($\bar{X}=7,80$) ile yakın değerlere sahip olduğu görülmektedir. Deneysel işlem sonrasında ise Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeğine ilişkin deney grubu sontest puan ortalamasının ($\bar{X}=15,70$), kontrol grubu sontest puan ortalamasına ($\bar{X}=10,80$) göre daha fazla arttığı görülmektedir.

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği öntest-sontest puanlarına ilişkin toplanan verilerde, deney öncesine göre deney sonrasında ortaya çıkan değişimlerde anlamlı farklılık olup olmadığının belirlenmesine ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Denekler Arası	548.155	44			
Grup (Deney/Kontrol)	193.679	1	193.679	23.494	.000
Hata	354.476	43	8.244		
Denekler İçi	925.529	45			
Ölçüm (Öntest-Sontest)	550.706	1	550.706	81.963	.000
Grup*Ölçüm	85.906	1	85.906	12.785	.001
Hata	288.917	43	6.719		
Toplam	1.473.684	89			

Tablo 8 incelendiğinde deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Finansal Okuryazarlık Bilgi Düzeyi Ölçeğine ilişkin ortalama puanların anlamlı farklılık gösterdiği, yani iki farklı grupta yapılan tekrarlı ölçümlerde faktörlerin finansal okuryazarlık bilgi düzeyleri üzerindeki etkilerin anlamlı olduğu görülmektedir [$F_{1,43} = 85.906$; $p < 0,05$].

Deney grubundaki öğrencilerin finansal okuryazarlık bilgi düzeylerindeki artışın, kontrol grubundaki öğrencilerin finansal okuryazarlık bilgi düzeylerindeki artıştan anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak deney grubunda uygulanan ters yüz öğrenme modelinin, kontrol grubundaki öğretimden daha etkili olduğu ve ters yüz öğrenme modelinin, öğrencilerin finansal tutum ve bilgi düzeylerini artırmada daha başarılı olduğu söylenebilir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma kapsamında ilkökul sosyal bilgiler dersinde ters yüz öğrenme modelinin, öğrencilerin finansal tutumlarına ve bilgi düzeylerine etkisi incelenmiştir. Yapılan araştırmanın sonucunda, deney ve kontrol gruplarına ait öntest-sontest puanları, iki değişken açısından incelendiğinde anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Deney grubundaki öğrencilerin puanlarındaki artışın, kontrol grubundaki öğrencilerin puanlarındaki artıştan daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgular doğrultusunda Sosyal Bilgiler dersinde ters yüz öğrenme modelinin, ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin finansal tutumlarını olumlu yönde etkilediği ve finansal okuryazarlık bilgi düzeyini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bilgi, tutum ve davranışlar arasındaki ilişkiyi finansal okuryazarlık bağlamında incelendiğinde finansal bilgi, tutum ve davranışlar arasında yüksek bir bağ bulunduğunu kabul eden birçok görüş bulunmaktadır. Atkinson ve Messy (2012) ve Serido, Shim ve Tang (2013) finansal bilgi ve finansal davranış arasında güçlü bir ilişki bulunduğunu belirtmektedir. Literatürdeki incelendiğinde, çalışmanın sonuçları destekler nitelikte olan

farklı sınıf düzeylerinde ve derslerde çalışmalara rastlanmaktadır. Çelikten (2020) tarafından geliştirilen bir finansal okuryazarlık programının, ilkokul öğrencilerinin finansal okuryazarlık tutum, davranış ve akademik başarılarına etkisi araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda, programın öğrencilere finansal tutum ve davranış kazandırdığı, öğrencilerin finansal bilgilerini artırdığı ortaya koyulmuştur. Benzer sonuçlara sahip Blue ve arkadaşları (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise finansal eğitimin, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin finansal kararlarında olumlu değişimler oluşturduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarını destekler nitelikte olan bu çalışmalarda, finansal eğitim verilen grupların finansal okuryazarlık seviyelerinde artış ve tasarruf davranışlarında olumlu değişimler gözlemlendiği ortaya koyulmuştur.

Dursunlar (2018) tarafından Sosyal Bilgiler dersinde ters yüz öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarılarına etkisine ilişkin yapılan araştırmada, ters yüz öğrenme modelinin öğrencilerin başarılarını artırmakla birlikte modelin öğrencilerde merak duygusunun oluşmasını sağladığı, bilgiyi kullanma ve geliştirmelerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Gaughan (2014), derslerde ters yüz öğrenme modelinin uygulanmasıyla öğrencilerin hiç olmadıkları kadar derse güdülediklerini ve ders kaynaklarıyla ilgili çalışmalarını oldukça artırdığını belirtmiştir. Dursunlar ile Gaughan'ın yaptığı çalışmalar, yapılan bu çalışmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Araştırma sonucuna yönelik önerilerde ise, ters yüz öğrenme modeli kullanılarak sınıfta yapılacak olan etkinliklerin süresi artırılabilir, ters yüz öğrenmede kullanılacak etkileşimli içerik videoları hazırlanabilir. Ayrıca ilkokulda finansal okuryazarlık ile ilgili günlük hayat problemleri içeren sınıf içi etkinlikler çeşitlendirilmeli ve çoğaltılmalıdır. Teknoloji kullanımının önemli olduğu günümüzde, öğretim teknolojilerinin öğrenme ve öğretme sürecine dahil edilmesi için öğretmenler teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akhan, N. E. (2013). Adım adım ekonomi okuryazarlığı: Sosyal Bilgiler dersleri için alternatif yollar [Özel Sayı]. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(14), 1-36.
- Alkaya, A. & Yağlı, İ. (2015). Finansal okuryazarlık-f finansal bilgi, davranış ve tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF öğrencileri üzerine bir uygulama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(40), 585-589.
- Alkıs, S. & Gulec, S. (2006). The opinion of primary school students on social studies course. *Elementary Education Online*, 5(1), 7-22.
- APEC (2014). *APEC guidebook on financial and economic literacy in basic education: Human sources development working group (Project Number: HRD 06 2012A)*. Asia-Pacific Economic Cooperation.
- Atkinson, A. & Messy F. (2012), Measuring financial literacy: Results of the OECD / International network on financial education (INFE) pilot study. *OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions*15, Paris: OECD Publishing. Doi: 10.1787/5k9csfs90fr4
- Avcı, F. & Atik H. (2020). Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin “web 2.0 araçları” kavramına yönelik metaforik algıları ve değerlendirmeleri/metaphoric perceptions and views of preschool and elementary teachers on the concept of” web 2.0 tools”. *Nitel Sosyal Bilimler*, 2(2), 142-165.

- Aydın, B. (2016). *Ters yüz sınıf modelinin akademik başarı, ödev/görev stres düzeyi ve öğrenme transferi üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Batdı, V. (2014). Etkinlik temelli öğrenme yaklaşımının akademik başarıya etkisi. *Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 39-55. Doi: 10.19160/e-ijer.12976
- Bergmann, J. & Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. Washington, DC: International Society for Technology in Education.
- Blue, L.E., O'Brien, M. & Makar, K. (2018). Exploring the classroom practices that may enable a compassionate approach to financial literacy education. *Math Ed Res J*, 30, 143–164. Doi: 10.1007/s13394-017-0223-5
- Boyras, S. (2014). *İngilizce öğretiminde tersine eğitim uygulamasının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, spss uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2020). *Spss ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cochran C. (2010) *Financial literacy in teens*. (Unpublished Master's Thesis). Caldwell College, New Jersey.
- Çelik, T. (2020). Web 2.0 araçları kullanımı yetkinliği ölçeği geliştirme çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (51), 449-478.
- Çelik, V. (1994). Etkili bir okul için stratejik yönetim, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 18(93), 28- 34.
- Çelikten, L. (2020). *Marmara finansal okuryazarlık programının geliştirilmesi ve ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık becerilerine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Çetin, B., İlhan, M., & Şahin, M. G. (2021). *Eğitimde araştırma yöntemleri: Temel kavramlar, ilkeler ve süreçler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çukurbaşı, B. (2016). *Ters yüz edilmiş sınıf modeli ve lego-logo uygulamaları ile desteklenmiş probleme dayalı öğretim uygulamalarının lise öğrencilerinin başarı ve motivasyonlarına etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Demiralay, R. (2014). *Evde ders okulda ödev modelinin benimsenmesi sürecinin yeniliğin yayılımı kuramı çerçevesinde incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Demiralay, R., & Karataş, S. (2014). Evde ders okulda ödev modeli. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 333-340.
- Er, F., Temizel, F., Özdemir, A., & Sönmez, H. (2014). Eğitim programlarının finansal okuryazarlık düzeyine etkisinin araştırılması: Türkiye örneği. *Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(4), 113-125.

- Erdoğan, E. (2018). *Sosyal bilgiler öğretiminde ters yüz edilmiş sınıf modelinin kullanımı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Erdoğan, E. ve Akbaba, B. (2019). Ters yüz edilmiş sınıf modeliyle ortaokul öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi akademik başarılarının geliştirilmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 8(1), 193-213.
- Görü Doğan, T. (2015). Sosyal medyanın öğrenme süreçlerinde kullanımı: Tersyüz edilmiş öğrenme yaklaşımına ilişkin öğrenen görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 24-48.
- Güç, F. (2017). *Rasyonel sayılar ve rasyonel sayılarda işlemler konusunda ters yüz sınıf uygulamasının etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi, Amasya.
- Hung, A., Parker, A. M., & Yoong, J. (2009). Defining and measuring financial literacy. *Working Paper Series*, Doi: 10.2139/ssrn.1498674
- Jamaludin, R., & Osman, S. Z. Md. (2014). The use of a flipped classroom to enhance engagement and promote active learning. *Journal of Education and Praticice*, 5(2), 124-131.
- Kakilli Acaravcı, S. & Bediroğlu, K. (2019). Finansal okuryazarlık: Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi üzerine uygulama. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 7(2), 30-51.
- Karaman, B., & Aladağ, E. (2019). Sosyal bilgiler dersini ters yüz etmek. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 104-115.
- Karasu-Avcı, E. ve İbret, B. Ü. (2018). Toplumsal kimliğin oluşumunda sosyal bilgiler dersinin rolünün incelenmesi: Sosyal bilgiler öğretim programları (1968, 1998, 2005). *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (29), 336-376. Doi: 10.14520/adyusbd.384963
- Kılcan, B., & Ergür, Ş. (2019). Finansal tutum ölçeğinin (FTÖ) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Gelecek Vizyonlar Dergisi* 3(3), 58-67.
- Kong, S. C. (2014). Developing information literacy and critical thinking skills though domain knowledge learning in digital classrooms: An experience of practicing flipped classroom straregy. *Computers & Education*, (78), 160-173.
- Köse, A. M. (2011). Sosyal Bilgiler öğretiminde istatistik ve grafik kullanım tekniklerinin öğrencilerin grafik okuma becerisine etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- McLoughlin, C. & Lee M. (2007). Social software and participatory learning: pedagogical choices with technology affordances in the web 2.0 era. *In ICT: Providing choices for learners and learning. Proceedings ascilite Singapore 2007*, (664-675).
- MEB (2018). *Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı*. Ankara: Devlet Kitapları Basım Evi.
- Nayci, Ö. (2017). *Sosyal Bilgiler öğretiminde ters yüz sınıf modeli uygulamasının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

- November, A., & Mull, B. (2012). Flipped learning: A response to five common criticisms. *Education Technology Solutions*, (50).
- Önderöz-Gündoğan, F. (2021). *İlkokul öğrencilerinin derse katılımlarının ve öğrenme sorumluluklarının ters yüz öğrenme yöntemi ile geliştirilmesi: Bir eylem araştırması, mersin üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Sarıtepeci, M. (2012). *İlköğretim 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde harmanlanmış öğrenme ortamlarının öğrencilerin derse katılımına, akademik başarısına, derse karşı tutumuna ve motivasyonuna etkisi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Satoğlu, S. (2014). *Bireysel yatırımcıların koruma aracı olarak finansal okuryazarlık ve Türkiye uygulaması.* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Serido, J., Shim, S. ve Tang, C. (2013). A developmental model of financial capability: A framework for promoting a successful transition to adulthood. *International Journal of Behavioral Development*, 37(4), 287-297.
- Seyhan, A. (2020). Sosyal Bilgiler dersinde finansal okuryazarlık becerisinin kazandırılmasına yönelik öğretmen görüşleri. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 88-113.
- Şahin, İ. (2021). *Ters yüz sınıf uygulamalarının 6. Sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarı ve tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- Şahin, Ş. (2020). *Ters yüz sınıf modeli uygulamalarının, ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler derslerine yönelik akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Şenel, N. (2017). *Çevrilmiş sınıf modelinin yabancı dil olarak Fransızca öğrenimine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Şengün, A. (2021). *İlkokul Sosyal Bilgiler dersinde oyunlaştırılmış ters yüz sınıf modelinin okuduğunu anlama ve motivasyona etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Topalak, Ş. (2016). *Çevrilmiş öğrenme modelinin başlangıç seviyesi piyano öğretimine etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Turan, Z. & Göktaş, Y. (2015). Yükseköğretimde yeni bir yaklaşım: Öğrencilerin ters yüz sınıf yöntemine ilişkin görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(2), 156-164.
- Uzun, E. (2019). *Ters yüz sınıf modelinin 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi üretim dağıtım ve tüketim ünitesinde uygulanmasının akademik başarıya etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Aksaray Üniversitesi, Aksaray.
- Ünlüer, G. (2021). Sosyal Bilgiler dersinde finansal okuryazarlık becerisinin etkinlikler yoluyla kazandırılmasına ilişkin eylem araştırması. *Uluslararası Beşerî Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 7(15), 277-303.

- Ünlütürk, A. Ö., (2022). *Ters yüz öğrenme ile yapılandırılmış okul dışı fen eğitiminin etkililiğinin çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman.
- Wiginton, B. L. (2013). *Flipped instruction: An investigation into the effect of learning environment on student self-efficacy, learning style, and academic achievement in an algebra I classroom* (Unpublished Doctoral Thesis). The University of Alabama, Alabama.
- Winter, J. W. (2018). Performance and motivation in a middle school flipped learning course. *TechTrends*, 62(2), 176-183.
- Yalçınkaya, E. & Er, T. (2019). Sosyal Bilgiler eğitiminde finansal okuryazarlık. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(1), 1-24
- Yalman, M. & Başaran, B. (2018). Web 2.0 araçlarıyla geliştirilen uzaktan eğitim materyallerine yönelik eğitim fakültesi öğrencilerinin görüşleri. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 9(34), 81-95.
- Yardımcıoğlu, M., & Yörük, A. (2016). Türkiye'deki finansal okuryazarlığın ve farkındalığın durumu. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 9(2), 173-208.
- Yıldız, B. (2011). *Harmanlanmış öğrenme ortamlarının ilköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersindeki akademik başarıya etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Yıldız, Ş. N., Sarsar, F. & Çobanoğlu, A. A. (2017). Dönüştürülmüş sınıf uygulamalarının alanyazına dayalı incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(60), 76-86.
- Zarrillo, J. J. (2008). *Teaching elementary social studies: Principles and applications (3rd Edition)*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Zhao, Y., & Hoge, J. D. (2005). What elementary students and teachers say about social studies. *Social Studies*, 96(5), 216-221.